

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 21/13
Luxemburg, 28 februarie 2013

Hotărârea în cauza C-1/12
Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas

Dreptul Uniunii se opune ca un ordin profesional să impună membrilor săi un sistem de formare obligatorie care elimină parțial concurența și care stabilește condiții discriminatorii în detrimentul concurenților săi

Faptul că un ordin profesional are obligația legală de a institui un sistem de formare obligatorie nu exclude normele adoptate de acest ordin din domeniul de aplicare al dreptului Uniunii

Ordinul experților contabili (Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, OTOC) este un ordin profesional portughez, de natură asociativă, la care experții contabili se afiliază în mod obligatoriu. OTOC are obligația de a reprezenta interesele profesionale ale membrilor săi și de a supraveghea toate aspectele legate de exercitarea funcțiilor lor.

În Portugalia, în temeiul unui regulament adoptat de OTOC, experții contabili trebuie să obțină pe parcursul ultimilor doi ani o medie anuală de 35 de credite de formare asigurată sau omologată de OTOC. Regulamentul privind obținerea de credite pentru formare, adoptat de asemenea de OTOC, prevede în acest sens două tipuri de formare. Pe de o parte, este vorba despre formarea instituțională (având o durată maximă de 16 ore) al cărei obiectiv este de a sensibiliza specialiștii cu privire la inițiativele și la modificările legislative, precum și cu privire la problemele de natură etică și deontologică. Această formare poate fi asigurată numai de OTOC. Fiecare expert contabil trebuie să obțină 12 credite de formare instituțională pe an. Pe de altă parte, este vorba despre formarea profesională (având o durată minimă mai mare de 16 ore), care cuprinde sesiuni de studiu a unor teme specifice profesiei. Această formare poate fi asigurată de OTOC, dar și de organizațiile înregistrate la OTOC. Decizia de admitere sau de respingere a înregistrării unei organizații de formare, precum și de a omologa sau de a nu omologa acțiunile de formare propuse de aceste organizații este de competența OTOC, în urma plății unei taxe.

Prin decizia din 7 mai 2010, Autoritatea în domeniul concurenței din Portugalia a declarat că regulamentul privind obținerea de credite pentru formare a cauzat o denaturare a concurenței pe piața formării obligatorii a experților contabili pe întreg teritoriul național, prin încălcarea dreptului Uniunii. Prin urmare, OTOC i s-a aplicat o amendă. Astfel, această piață ar fi fost segmentată în mod artificial prin rezervarea unei treimi din aceasta pentru OTOC (12 credite dintr-un total de 35) și prin impunerea unor condiții discriminatorii pe cealaltă parte a acestei piețe, în detrimentul concurenților ordinului respectiv.

OTOC a solicitat anularea acestei decizii în fața instanțelor portugheze. În acest context, Tribunal da Relação de Lisboa (Curtea de Apel din Lisabona), sesizată în apel cu soluționarea litigiului, a adresat Curții de Justiție întrebări cu privire la aplicarea dreptului Uniunii în domeniul concurenței în cazul unor ordine profesionale.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea de Justiție declară, în primul rând, că un regulament adoptat de un ordin profesional precum OTOC trebuie considerat o decizie adoptată de o asocierie de întreprinderi, în sensul dreptului Uniunii în materia concurenței¹. Pe de altă parte, **împrejurarea că un ordin profesional precum OTOC are obligația legală de a institui un sistem de formare**

¹ Articolul 101 alineatul (1) interzice orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne.

obligatorie destinat membrilor săi nu poate să excludă din domeniul de aplicare al dreptului european al concurenței normele adoptate de acest ordin, în măsura în care acestea îi sunt imputabile în exclusivitate. În plus, împrejurarea că normele respective nu au o influență directă asupra activității economice a ordinului profesional menționat nu aduce atingere aplicării dreptului Uniunii în materia concurenței întrucât încălcarea reproșată aceluiasi ordin profesional privește o piață pe care el însuși desfășoară o activitate economică.

În al doilea rând, Curtea declară că **un regulament adoptat de un ordin profesional care instituie un sistem de formare obligatorie a experților contabili pentru a garanta calitatea serviciilor oferite de aceștia constituie o restrângere a concurenței interzisă de dreptul Uniunii în măsura în care**, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere, **acesta elimină concurența pe o parte semnificativă din piața relevantă în beneficiul acestui ordin profesional și impune, pe cealaltă parte a pieței menționate, condiții discriminatorii în detrimentul concurenților ordinului respectiv.**

Astfel, pentru a analiza efectele regulamentului asupra concurenței, instanța portugheză va trebui să analizeze mai întâi structura pieței pentru a decide dacă este justificată distincția operată între cele două tipuri de formare în funcție de obiectul și de durata lor și de organismele autorizate să le asigure. Cu privire la obiectul lor, unele elemente pot demonstra că aceste două tipuri de formare ar putea fi considerate, cel puțin în parte, inteschimbabile (de exemplu, nu este exclus ca evoluțiile legislative să poată face obiectul nu numai al unei formări instituționale, ci și al unei formări profesionale). Cu privire la organismele autorizate să asigure aceste două tipuri de formare, Curtea observă că regulamentul în discuție rezervă OTOC o parte care nu este neglijabilă din piața formării obligatorii a experților contabili. Cu privire la durata lor, instanța va trebui să verifice dacă alte organisme care doresc să propună programe de formare de scurtă durată sunt împiedicate să acționeze în acest sens, împrejurare care ar afecta funcționarea normală a cererii și ofertei. Instanța va trebui de asemenea să verifice dacă împrejurarea că experții contabili trebuie să obțină în mod obligatoriu un minim de 12 credite pentru formare instituțională pe an – deși , în ceea ce privește formarea profesională nu este prevăzută nicio cerință analogă - poate să aducă un avantaj concurențial acțiunilor de formare asigurate de OTOC.

Instanța portugheză va trebui în continuare să verifice condițiile de acces pe piață al altor organizații decât OTOC pentru a stabili dacă este asigurată egalitatea de șanse între diferiți operatori economici. În acest sens, Curtea arată că formarea profesională asigurată de OTOC nu este supusă unei proceduri de omologare, spre deosebire de organismele de formare în privința cărora, pe de altă parte, condițiile care trebuie îndeplinite sunt formulate de regulament în mod neclar. Astfel, OTOC și-a atribuit competența de a se pronunța în mod unilateral cu privire la cererile de înregistrare sau de omologare, fără ca pentru această competență să fie prevăzute limite, obligații și un control, ceea ce l-ar putea determina să denatureze concurența prin favorizarea propriilor acțiuni de formare. De asemenea, Curtea subliniază că procedura de omologare a acțiunilor de formare, astfel cum este organizată de OTOC, poate limita oferta propusă de alte organisme de formare, întrucât impune ca cererea de omologare să fie depusă cu cel puțin trei luni înainte de începerea formării, ceea ce, în fapt, le împiedică posibilitatea să ofere într-un timp scurt acțiuni de formare de actualitate.

În sfârșit, Curtea observă, pe de o parte, că asemenea restricții par să depășească ceea ce este necesar pentru a asigura calitatea serviciilor oferite de experții contabili și, pe de altă parte, că acestea nu se încadrează în domeniul excepțiilor prevăzute de tratat.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106